

RIIGI TEATAJA

Nr. 106.

17. detsembril 1935.

Nr. 106.

Art. 878. Looduskaitse seadus.

879. Linnades ja alevites ning alevikkude ehituspiirkondades asuvate rendimaade korraldamise seadus.

880. Toidu- ja maitseainete, jookide ning joogivee määruse muutmise määrus.

881. Seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja muutmine.

882. Sundmäärus kauplemise aja kohta Valgas.

878. Looduskaitse seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 11. detsembril 1935.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Looduskaitse otstarbeks on looduse iseloomustavate moodustiste, olgu need maastikuosad, maapinnavormid, taime- või loomariigi esindajad või elutu looduse esemed, alalhoid ja kaitse.

Selleks võidakse võtta looduskaitse alla ja kanda looduskaitse-registrisse riigi, omavalitsuste või eraisikute valduses olevaid kui ka üldiseks tarvitamiseks määratud maa-alasid ja veekogusid, samuti looduse üksikuid esemeid.

2. peatükk.

Looduskaitse korraldus.

§ 2. Looduskaitse korraldajaiks ja teostajaiks on:

riigiparkide valitsus;
looduskaitse nõukogu;
looduskaitse inspektor;
looduskaitse usaldusmehed.

Riigiparkide valitsus.

§ 3. Riigiparkide valitsuse ülesandeks on looduskaitse alal:

- 1) looduskaitse tegevuse üldine juhtimine ja korraldamine;
- 2) looduskaitse alla võetud maa-alade ja veekogude ning üksikute esemete registri pidamine;

- 3) looduskaitse nõukogu otsuste elluviimine ja täitmine;
- 4) juhtnööride andmine looduskaitse-inspektorile ja muile looduskaitse alal tegutsevaile isikuile.

Riigiparkide valitsus tegutseb looduskaitse alal Riigiparkide valitsemise seaduses ettenähtud korras.

Looduskaitse nõukogu.

§ 4. Looduskaitse nõukogu asub riigiparkide valitsuse juures.

Nõukogu koosneb:

- 1) ühest Haridus- ja sotsiaalministeeriumi esindajast;
- 2) ühest Kohtuministeeriumi esindajast;
- 3) ühest Majandusministeeriumi esindajast;
- 4) ühest Põllutööministeeriumi riigi maade ja metsade valitsuse esindajast;
- 5) ühest Siseministeeriumi esindajast;
- 6) riigiparkide valitsuse direktorist;
- 7) kahest Tartu ülikooli õppejõust ülikooli valitsuse määramisel.

Nõukogu valib oma liikmete hulgast esimehe ja selle asetäitja.

Nõukogu koosolekuist võtab sõnaõigusega osa Riigikontrolli esindaja.

§ 5. Looduskaitse nõukogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi. Koosoleku kutsub kokku esimees või tema puudumisel esimehe asetäitja kas omal algatusel või Riigisekretäri või riigiparkide valitsuse direktori nõudel. Koosolek on otsusevõimeline, kui on koos esimees või selle asetäitja ja vähemalt kolm liiget.

Nõukogu esimees võib kutsuda omal algatusel või nõukogu otsusel koosolekuist osa võtma asjatundjaid sõnaõigusega. Looduskaitse-inspektoril on nõukogu koosolekuil sõnaõigus.

Nõukogu protokoll kirjutab ja muud asjaajamist toimetab riigiparkide valitsuse direktori poolt määratud ametnik.

Nõukogu liikmeile ja kutsutud asjatundjaile makstakse tasu samadel alustel kui riigiparkide nõukogu liikmeile.

Nõukogu esimese koosoleku kutsub kokku riigiparkide valitsuse direktor.

§ 6. Looduskaitse nõukogu ülesandeks on:

- 1) üldiste looduskaitsetesse puutuvate küsimuste kohta seisukoha võtmine;
- 2) looduskaitse alal vajalikkude sundmääruste kavade läbivaatamine;
- 3) üldjuhtnööride andmine looduskaitse-inspektorile ja muile looduskaitse alal tegutsevaile isikuile looduskaitse teostamise ja selle järelvalve alal;
- 4) looduskaitse-inspektori kandidaatide ülesseadmine;
- 5) ettepanekute tegemine maa-alade või veekogude looduskaitse alla võtmiseks ja looduskaitse-registrisse kandmiseks, samuti sealt kustutamiseks ning iga looduskaitse alla võetava maa-ala või veekogu looduskaitse ulatuse määramiseks või selle muutmiseks;
- 6) üksikute esemete looduskaitse-registrisse võtmine ja sealt kustutamise otsustamine.

§ 7. Looduskaitse nõukogu poolt eelmise (6) paragrahvi p. 5 korras tehtud otsused esitatakse Riigisekretärile, kes, ära kuulates Põllutööministri arvamise, esitab need otsustamiseks Vabariigi Valitsusele. Sama paragrahvi p. 6 korras tehtud nõukogu otsused esitatakse kinnitamiseks Riigisekretärile.

Elmise löike korras tehtud või kinnitatud otsused avaldatakse Riigi Teatajas.

Looduskaitse-inspektor.

§ 8. Looduskaitse-inspektor kuulub riigiparkide valitsuse koosseisu ja allub vahetult riigiparkide valitsuse direktorile.

Looduskaitse-inspektori nimetab ametisse Riigisekretär looduskaitse nõukogu poolt ülesseatud kandidaatide hulgast.

Looduskaitse-inspektor peab omama kõrgemat haridust loodus- või metsateaduse alal.

§ 9. Looduskaitse-inspektori ülesandeks on eriti:

- 1) looduskaitse korraldamine riigiparkide valitsuse ja looduskaitse nõukogu juhtnõuade kohaselt;
- 2) looduskaitseesse puutuvais küsimusis ettepanekute, kavade ja aruannete koostamine ja esitamine riigiparkide valitsusele ning viimase kaudu looduskaitse nõukogule;
- 3) looduskaitse propageerimine.

Looduskaitse usaldusmehed.

§ 10. Looduskaitse usaldusmehed nimetatakse riigiparkide valitsuse direktori poolt looduskaitse-inspektori ettepanekul isikute hulgast, kes avaldavad huvi looduskaitse tegevuse alal. Looduskaitse usaldusmeeste amet on auamet ja tasuta.

§ 11. Looduskaitse usaldusmeeste ülesandeks on:

- 1) teatada looduskaitse-inspektorile uutest haruldaste loodusesemete leidudest;
- 2) valvata oma piirkonnas looduskaitse teostamise üle ning teatada looduskaitse-inspektorile ja tarbe korral muudele ametivõimudele looduskaitse alal antud seaduste ja määruste ning muude eeskirjade rikkumisest;
- 3) olla abiks looduskaitse-inspektorile looduskaitse propageerimisel. Muud eeskirjad looduskaitse korraldamiseks.

§ 12. Looduskaitse-inspektoril ning looduskaitse usaldusmeestel on õigus pöörduda vastavate ametivõimude poole looduskaitse teostamiseks vajaliku abi saamiseks.

§ 13. Kokkuleppel Riigisekretäri ja vastava ministri vahel võidakse looduskaitse järelvalve teostamist selleks määratud piirkonnas panna vastava ministeeriumi koosseisu kuuluvaile riigiteenijaile, kui ka kokkuleppel vastava omavalitsusega — omavalitsusteenijaile.

§ 14. Kõigile looduskaitse alal tegutsevaile isikuile võidakse annetada hoolsa ja tulemusriikka tegevuse eest erilisi looduskaitse-märke Riigivanema poolt kinnitatud statuudis ettenähtud alustel.

3. peatükk.

Looduskaitse teostamine.

§ 15. Maa-aladel ja veekogudel, mis võetud looduskaitse-registrisse, võidakse keelata igasugune tegevus, mis võiks olla kahjulik nende looduskaitsele.

§ 16. Looduskaitse-registrisse võetud loomariigi esindajate kohta võidakse keelata jahipidamist või nende muul viisil hävitamist, lindude pesade lõhkumist ja munade hävitamist ning kalade püüdmist ja hävitamist, vaata-

mata sellele, kas maksvate seaduste järgi nende püüdmine, tapmine või hävitamine on lubatud või mitte. Samuti võidakse looduskaitse-registrisse võetud loomariigi esindajate kohta keelata jahipidamine või kalapüük ka sel ajal, kui see maksvate seaduste järgi lubatud.

§ 17. Looduskaitse-registrisse võetud taimede, kivistite ning kivimite kogumine ja nende hävitamine ning rikkumine on keelatud.

§ 18. Paragrahvides 15—17 ettenähtud keelude ulatus määratakse kindlaks igal üksikul juhul ühes maa-ala, veekogu või üksiku eseme kaitse alla võtmise otsustamisega. Keelud ja nende muudatused kantakse looduskaitse-registrisse ja avaldatakse Riigi Teatajas ning teatatakse ühtlasi vastava maa-ala või veekogu omanikule või pidajale.

§ 19. Looduskaitse alla võetud maa-alade ja veekogude kohta üldse või iga üksiku maa-ala või veekogu kohta eraldi, samuti looduskaitse alla võetud üksikute esemete kohta võib Riigisekretär panna maksma sundmääruisi korra hoidmiseks ja loodusliku ilme säilitamiseks.

§ 20. Eelmiste (17—19) paragrahvide korras maksmapandud keeldudest võib looduskaitse-inspektor looduskaitse nõukogu juhtnõuade alusel lubada erandeid teadusliku uurimise otstarbel.

§ 21. Looduskaitse nõukogu otsuse kohaselt võib Vabariigi Valitsus Riigisekretäri ettepanekul, mis tehtud kokkuleppel vastava ministriga, looduskaitse-registrisse võetud eramaid ja veekogusid sundvõõrandada maksvais seadustes ettenähtud korras. Samas korras võidakse lõpetada enne tähtaega rendilepinguid looduskaitse-registrisse võetud riigi rendimaade kohta. Looduskaitse otstarbeks sundvõõrandatud maa-alad ja veekogud antakse riigiparkide valitsuse valdamisele.

§ 22. Looduskaitse alla võetud maa-ala või veekogu omanik või pidaja on kohustatud pidama kinni looduskaitse-registrisse kantud keeldudest ja teatama looduskaitse-inspektorile või kohalikule looduskaitse usaldusmehele viivitamatult kõigist toimunud juhtumest, mis muutnud looduskaitse alla võetud maa-ala või esemete looduslikku ilmet, samuti juhtumest, mis võiksid osutada ohtlikuks looduskaitse alla võetud esemeile.

§ 23. Kahjud, mis maa-ala või veekogu omanik või pidaja saab looduskaitse-registrisse võetud maa-ala või veekogu kohta maksmapandud keeldude tõttu, tasutakse riigiparkide valitsuse eelarve järgi.

§ 24. Looduskaitse-registrisse kantud maa-alasid ja veekogusid võib Vabariigi Valitsuse otsuse kohaselt täies ulatuses või osaliselt vabastada riigija omavalitsusemaksudest ja muudest kohustustest.

4. peatükk.

Ajutiselt looduskaitse alla võtmine.

§ 25. Kui osutub vajalikuks võtta looduskaitse alla mõnda maa-ala, veekogu või üksikut looduseset ja seejuures on karta, et see võiks hävida või rikunduda looduskaitse alla võtmise otsuse viibimise tõttu, siis võib looduskaitse-inspektori esildisel maa-alade ja veekogude suhtes Riigisekretär, üksikute loodusesemete suhtes riigiparkide valitsuse direktor otsustada nende viivitamatult kaitse alla võtmise, andes sellest teada maa-ala või veekogu omanikule või pidajale.

Maa-ala või veekogu omaniku või pidaja kohta on säärasel korral maksvad käesoleva seaduse § 15—20, 22 ja 23 eeskirjad. Otsus ajutiselt kaitse alla võtmise kohta ei või olla maksev kauem kui kolm kuud, arvates ajutiselt kaitse alla võtmisest.

5. peatükk.

Lõppeeskirjad.

§ 26. Vabariigi Valitsusel on õigus anda määrusi käesoleva seaduse elluviimiseks ja teostamiseks.

§ 27. Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega.

Tallinnas, 11. detsembril 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

K. Eenpalu

Peaministri asetäitja.

879. Linnades ja alevites ning alevikkude ehituspiirkondades asuvate rendimaade korraldamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 11. detsembril 1935.

§ 1. Käesoleva seaduse alusel kuuluvad korraldamisele kogukonna-, asutiste- ja eramaad, mis asuvad: 1) linnade ja alevite administratiiv-piirkondades või 2) Siseministri poolt kinnitatud alevikkude ehituspiirkondades.

Käesoleva seaduse alla ei kuulu maad, mis korraldatakse Linnade ja alevite maaga varustamise seaduse alusel (RT 113 — 1927, 57 — 1930, 1 — 1931 ja 39 — 1935).

Vabariigi Valitsus võib Põllutööministri ettepanekul otsustada käesoleva seaduse alusel korraldamisele kuuluvat maad jätta välja korraldamise alt, kui see tarvilik üldhuvides. Põhjendused ja andmed maa-alade korraldamise alt väljajätmiseks esitavad vastavad omavalitsused Põllutööministeeriumile hiljemalt 1. maiks 1936.

§ 2. Paragrahvis 1 nimetatud maade korraldamist käesoleva seaduse alusel võib nõuda kuni 1. juulini 1936:

1) maaomanik,

2) maakasutaja, kui temal on oma eluhoone korraldatava maa peal.

§ 3. Isikud, kes soovivad maade korraldamist käesoleva seaduse alusel, esitavad sellekohase palve kohalikule maakorralduse komisjonile. Esitatud palve põhjal määrab maakorralduse komisjon pooltele neljakuulise tähtaja kokkuleppimiseks maa-ala kasutamise aluste ja tingimuste kohta.

§ 4. Kohtutes pooleliolevates lõplikult otsustamata nõudeasjades maade kohta, mis kuuluvad korraldamisele käesoleva seaduse alusel, pannakse ühe asjaosalise palvel asjatoimetus seisma, kuni küsimus on lõplikult lahendatud käesolevas seaduses ettenähtud korras. Sealjuures peab paluja esitama kohtule tõenduse selle kohta, et ta on esinenud käesoleva seaduse § 3 ettenähtud korraldamise nõudega.

§ 5. Saavutavad maaomanik ja maakasutaja kokkuleppe, protokollib selle maakorraldus-komisjon, ja edaspidi kasutatakse maad kokkuleppe alusel.

§ 6. Ei toimu poolte vahel kokkulepe nelja kuu jooksul, määrab maakorraldus-komisjon asja arutamisele, selgitab komisjonile esitatud tõenduste alusel hoonete omanduse küsimuse (§ 2 p. 2) ja määrab maa-ala kasutamise tingimused kuni selle lõpliku korraldamiseni.

§ 7. Korraldamisele määratud maad eraldatakse, kui pooled ei lepi selle kohta kokku teisiti, senise kasutamise suuruses, kuid mitte üle 7000 ruutmeetri. Eraldatud maa antakse kasutajale obrokile Balti eraseaduse § 1324—1334 ettenähtud alustel.

Maade korraldamisel määratakse tarviduse korral kindlaks ka tänavate-võrk, kusjuures uute tänavate rajamiseks ja olevate tänavate õgvendamiseks või laiendamiseks vajalik maa-ala eraldatakse Maakorralduse seaduses ettenähtud alustel.

§ 8. Maa obrokiks arvatakse 4% maa väärtusest. Maa-ala väärtuse määramisel küsitakse vastava linna-, alevi- või vallavolikogu arvamust. Maakorraldus-komisjonil on õigus küsida ka asjatundjate arvamust maa-ala väärtuse kindlakstegemisel.

§ 9. Maakorraldus-komisjoni otsuste peale võib edasi kaevata maakorralduse peakomisjonile 1 kuu jooksul otsuse kuulutamise päevast arvates.

§ 10. Asja arutatakse maakorraldus-komisjonides ning maad eraldatakse Maakorralduse seaduses ettenähtud korras ja elamute jaoks eraldatud maa obrokiõigus ning muud kasutamistingimused kinnistatakse maakorralduse peakomisjoni nõudmisel maakorraldus-komisjonide jõustunud otsuste põhjal.

§ 11. Käesoleva seaduse alusel ettevõetavad kinnistustehingud on vabad tempelmaksust ja kinnistuslõivust, kuna maade mõõtmisega, hindamisega ja kinnistamisega seotud kulud tasub korralduse nõudja.

§ 12. Käesoleva seaduse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Alevides ja alevikkude ehituspiirkondades asuvate rendimaade korraldamise seadus (RT 104 — 1928).

Tallinnas, 11. detsembril 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Talts

Põllutööminister.

880. Toidu- ja maitseainete, jookide ning joogivee määruse muutmise määrus.

Alus: Nakkushaiguste vastu võitlemise seaduse §§ 1, 3 ja 7 (RT 94 — 1933).

I.

Toidu- ja maitseainete, jookide ning joogivee määruse (RT 107 — 1933) § 29 kaotab maksvuse.

II.

Käesolev määrus hakkab maksma avaldamisega.

Tallinnas, 12. detsembril 1935.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor dr. Mõttus.

881. Seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja muutmine.

Antud Teedeministri poolt 12. detsembril 1935, kokkuleppel Majandusministri ja Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4 — 1926) § 6 põhjal.

Seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja (RT 67 — 1926 ja RT 91 — 1931) p. 4 kaotab maksvuse alates 20. detsembrist 1935.

Tallinnas, 12. detsembril 1935.

Teedeminister O. Sternbeck.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna direktor Joh. Sonin.

Valga linnavolikogult vastu võetud 10. oktoobril 1935 ja Siseministrilt kinnitatud 26. novembril 1935

882. Sundmäärus kauplemise aja kohta Valga linnas.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 26 ja Kaupluste, ladude ning kontorite teenijate normaalpuhkeaja kindlustamise seaduse § 9 (15. novembrist 1906 ja 12. septembrist 1907).

§ 1. Kauplemine ja töötamine on lubatud Valgas tööpäevadel:

- a) 1. septembrist kuni 1. juunini kella 7 kuni kella 19 ja 1. juunist kuni 1. septembrini kella 6 kuni kella 18 kauplustes, kus müüakse väljaviimiseks liha ja lihasaadusi, piima, piimasaadusi, kalu, konserve, saia, leiba, juur- ja aedvilja ning šokolaadi-, kompveki-, pagari- ja kondiitrikauplustes;
- b) kella 6 kella 17 vilja, lina ja linaseemne kontorites ja ladudes;
- c) alkoholiste jookide müügiõigusega trahteriasutustes:
 - 1) kella 9 kuni kella 24 (12 öösel) seltside, klubide, näituste ja kinode einelaudades;
 - 2) kella 7 kuni kella 22 (10 õhtul) söögi- ja teemajades, võõraste-majade ja sissesõidukohtade einelaudades ning kohvikutes;
- d) kella 10 kuni kella 24 (12 öösel) saunades;
- e) kella 7 kuni kella 22 (10 õhtul) kirjandusega ja ajakirjadega, mida kioskites ja tänavatel müüakse;
- f) kõigis teistes kauplustes, ladudes ja kontorites, mis ei ole eelpool nimetatud, 1. septembrist kuni 1. juunini kella 8 kuni kella 18 ja 1. juunist kuni 1. septembrini kella 8-st kuni kella 17-ni.

§ 2. Kauplemine lõpetatakse vaikselt laupäeval, nelipühi laupäeval, võidupüha laupäeval (22. juunil), jõulupüha laupäeval ja vanal aastal (31. detsembril):

- a) kell 18 kõigis käesoleva määruse § 1 lit. a all tähendatud kauplustes;
- b) kell 22 söögi- ja teemajades ning kohvikutes;
- c) kell 21 saunades;
- d) kell 14 (kell 2 päeval) kõigis teistes kauplustes ja äriettevõtetes.

§ 3. Pühapäevad ja pühad jagatakse käesolevas määruses kahte liiki: I liik — ülestõusmise-, suviste- ja jõulupühade esimene päev; II liik — kõik ülejäänud pühad ja pühapäevad (nädalapühad).

§ 4. I liigi pühadel on kauplemine üldse keelatud, peale suvistepühade esimese päeva, millal lubatakse kaubelda: söögimajades, teemajades, kohvikutes, klubide ja seltside einelaudades kella 8-st kuni kella 22-ni.

§ 5. II liigi pühadel on kauplemine lubatud:

a) kella 7—9 kõigis kauplustes, mis tähendatud käesoleva määruse § 1 lit. a all;

b) alkoholita trahteriasutustes:

1) kella 9—24 (12 öösel) seltside, klubide, näituste ja kinode einelaudades;

2) kella 8—22 söögimajades, teemajades, kohvikutes, võõrastemajade ja sissesõidukohtade einelaudades;

c) kella 12—16 marja ja puuvilja müügikohtades;

d) kella 5—9 saunades;

e) kella 8—22 kirjandusega ja ajakirjandusega, mida kioskites ja tänavatel müüakse;

f) kella 13—16 Valgas korraldatavate põllumajanduse, kaubanduse ja tööstuse näituste ning laulupidude ajal (nädala pühapäevadel) käesoleva sundmääruse § 1 lit. f all tähendatud kauplustes.

§ 6. Ajal, mil kauplemine käesoleva sundmääruse järgi keelatud, peavad kaupluse uksed olema suletud sissepääsemiseks publikule.

Kaubanduslik tegevus, mis seotud nende isikute nõuete rahuldamisega, kes tulnud kauplusse enne määruses ettenähtud äride lahtioleku aja lõppu, võib kesta tähendatud nõuete rahuldamiseks ka pärast kaupluste sulgemist.

§ 7. Käesolev sundmäärus peab olema igas kaupluses ja äriettevõttes nähtavale kohale välja pandud.

§ 8. Käesolev sundmäärus ei ole maksev apteekide, alkoholiste jookidega müügikohtade, juukselõikamise töökodade ja bensiini automaatjaamade kohta.

§ 9. Käesoleva sundmääruse vastu eksijad võetakse vastutusele Kriminaalseaduse § 122 põhjal.

§ 10. Käesolev sundmäärus astub jõusse 15. päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 11. Käesoleva sundmääruse jõusseastumisega kaotab oma maksvuse linnavolikogu poolt kauplemisaja kohta 12. detsembril 1929 vastuvõetud sundmäärus ühes täiendustega, mis linnavolikogult 15. detsembril 1932 ja 31. augustil 1933 vastu võetud ja avaldatud RT 8 — 1930, RT 8 — 1933 ja RT 86 — 1933.

Valgas, 28. novembril 1935.

Linnapea T. Villa.

Sekretär A. Paim.